

Дмитро НОВИКОВ,

Аспірант кафедри смарт-економіки,

Київський національний університет технологій та дизайну

Dmytro NOVIKOV,

Postgraduate of the Department of Smart Economics,

Kyiv National University of Technologies and Design,

ORCID ID: 0000-0003-4159-993X

БІОЕКОНОМІКА В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ

BIOECONOMY IN THE AGRICULTURAL SECTOR OF UKRAINE

Світовий порядок, який людство має сьогодні, якщо його розмістити на графіку життєвого циклу товару, то його стадія розвитку буде знаходитися між зрілістю та виведенням з експлуатації. Чому так? Достатньо оглянути події, які відбуваються в Україні, Ізраїлі, Африці. Вирішення конфлікту шляхом використання зброї, перерозподіл сфер впливу, формування нових союзних утворень, спроби створити власну світову валюту – це ознака країн, які обирають шлях у їхньому розумінні «росту», а не розвитку. Провідні країни світу натомість продовжують створювати 50% світового ВВП та економічно доцільно використовувати наявні ресурси шляхом впровадження інновацій та реалізації цілей сталого розвитку. Сутність біоекономіки полягає в тому, що вона постає сучасною парадигмою безпечного майбутнього наступних поколінь [1].

Біоекономіка в аграрному секторі України – це процес виробництва продукції рослинного та тваринного походження з використанням біотехнологій та відновлювальних ресурсів чи

**МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ КРУГЛИЙ СТИЛ
«ПРОСУВАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ НАВИЧОК ТА ПІДХОДІВ ДО СТАЛОЇ
БІОЕКОНОМІКИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ В УКРАЇНІ»**

сировини з врахуванням цілей сталого розвитку: економічне зростання, екологічна безпека та соціальна захищеність.

До воєнного часу – неконтрольована чи мало контрольована з погляду захисту довкілля, як це має місце бути в Україні, індустріалізація сільського господарства породжує низку негативних наслідків, зокрема: зниження родючості ґрунту та життєздатності культурних рослин; забруднення ґрунтових і поверхневих вод; зниження біологічного різноманіття, забруднення компонентів навколишнього середовища та підвищення нестабільності екосистем; залишки хімічних речовин у продуктах, їх негативний вплив на здоров'я людей і тварин; забруднення навколишнього середовища відходами великих відгодівельних пунктів і тваринницьких ферм, а також пакувальними матеріалами тощо – потребувала менш радикальної стратегії розвитку біоекономіки. Проте війна в Україні, яка спровокувала світову кризу в 2022 році, наслідком якої стало зростання цін на продукти харчування, енергію та добрива, що негативно вплинуло на економіки 74 країн світу, що розвиваються, із загальною чисельністю населення 1,2 млрд. Також відбувся обвал постачання продовольства та зростання цін на продукцію сільського господарства і відповідно харчові товари, паливна дестабілізація, блокада портів, окупація та мінування орних площ – стало фатальним для економіки України та світової спільноти в цілому. Українське зерно очікують у країнах Африки, Сходу, Європи, проте вартість його виробництва вимірюється на сьогодні коштує тисячі життів українського народу... Перераховані вище проблеми частково або повністю можуть бути вирішені шляхом впровадження європейських навичок та підходів сталої біоекономіки в Україні. Поточна ситуація вимагає розробити план дій для сьогоdnішнього виробництва аграрної продукції та майбутнього відновлення аграрного сектору на засадах біоекономіки [3].

**INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL ROUND TABLE
«PROMOTION OF EUROPEAN SKILLS AND APPROACHES FOR
SUSTAINABLE BIOECONOMY IN THE CONDITIONS OF UKRAINIAN
ACUTE CHALLENGES»**

**МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ КРУГЛИЙ СТИЛ
«ПРОСУВАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ НАВИЧОК ТА ПІДХОДІВ ДО СТАЛОЇ
БІОЕКОНОМІКИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ В УКРАЇНІ»**

В аграрному секторі відбувається формування передумов щодо ощадливого використання, збереження і відновлення біоекономічної основи галузі, реалізація екологічних пріоритетів у розвитку, мінімізація екологічних ризиків і поширення біологічного землеробства, широкомасштабне використання енергозберігаючих технологій, біомаси, відходів рослинництва, тваринництва, рибництва тощо. Крім того, вагомим чинником переходу до біоекономіки є, власне, просторове положення України, як невід'ємної складової Європи та приєднання до «Стратегії 2020». Основними положеннями цієї Стратегії є біоекономіка та «зелене» зростання в Європі через стійке виробництво і перетворення біомаси у волокна, енергію, низку харчових і промислових продуктів, товарів для здоров'я населення [2].

Звичайно, війна є кризовим явищем і її наслідки фатальні та критичні, проте такі часи породжують нові ідеї та шляхи вирішення будь-якої проблеми. Перспективи розвитку аграрного сектору України як провідної галузі економіки лежить в наступному:

Диференційоване внесення мінеральних добрив – елемент точного землеробства, який дозволяє зменшити хімічне навантаження на верхній шар землі.

Використання біомаси рослинництва та тваринництва для створення біопалива – значні залишки від зернових та технічних культур, а також життєдіяльності тварин дають можливість розвивати енергетичну галузь (солома, кукурудзяний силос, жом, гній). Це питання сьогодні особливо гостро стоїть в Україні. Енергетичний терор, якому піддається наш народ, може частково бути вирішений лише використанням відновлювальних та альтернативних джерел енергії. Аграрний сектор постає виробником біомаси, яка дозволяє виробляти «зелений» газ. Потужності виробництва якого можуть забезпечити 25% від необхідного обсягу даного джерела енергії. За розрахунками

Біоенергетичної асоціації, до 2030 року Україна здатна повністю замінити імпортований природний газ в обсязі до 10 млрд куб м на рік і в цій частині стати енергонезалежною.

Раціональне використання земельних ресурсів:

по-перше, ведення господарської діяльності без структурних змін верхнього шару ґрунту;

по-друге, інвентаризація земельного банку України та диджиталізація в якісно новому форматі.

В Україні вже існують приватні компанії, які пропонують послуги з обліку земель та ведення їх історії використання. Проте на державному рівні відсутня програма з упорядкування земельного ресурсу відповідно до викликів сьогодення. Раціональність використання площ потребує перегляду, з точки зору, біоекономіки. Для захисту державних інтересів та створення сприятливих умов ведення бізнесу, та у зв'язку зі скороченням орних площ унаслідок мінування та окупації провести доцільність використання кожного гектару землі.

Органічне виробництво, за кількісними показниками Україна повинна посідати перше місце з даного напрямку біоекономіки. Однак очікування не відповідають реальності. Наявність природних ресурсів дозволяє нарощувати органічну продукцію та виходити на нові ринки збуту. Воєнний стан повинен дати поштовх до розширення цієї складової.

Соціальна відповідальність біоекономіки в аграрному секторі до війни набувала необхідних форми та продуктивності. Сьогодні діяльність кожного з підприємств спрямована на забезпечення продовольчої безпеки країни, підтримки ВПК, наданням гуманітарної допомоги. Аграрні холдинги реалізують грантові та проєктні заходи для подолання ворога, створення сприятливих умов життя в селі та формуванні надійного аграрного тилу.

**МІЖНАРОДНИЙ НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ КРУГЛИЙ СТИЛ
«ПРОСУВАННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ НАВИЧОК ТА ПІДХОДІВ ДО СТАЛОЇ
БІОЕКОНОМІКИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ В УКРАЇНІ»**

Альтернативні засоби зберігання збіжжя – полімерні рукави. Циркулярна економіка повністю представлена в даному аспекті.

Українське диво має бути реалізоване на засадах біоекономіки. Для цього лише потрібно створити сильні державні інститути, вдале географічне розташування вже є, а після цієї війни культурні цінності суспільства будуть орієнтованими на формування незалежної, кліматично нейтральної, соціально відповідальної, економічно розвиненої та інноваційної «житниці» Європи та світу.

Список використаних джерел

1. Kucher O.V. Bioeconomy as the modern paradigm of economic development. Bioeconomy and agrarian business. 2021. 12 (2): 18-28.
2. European Commission 2012: Innovating for Sustainable Growth – A bioeconomy for Europe. Publications Office of the European Union, Luxembourg
3. Carus M. & Dammer L. The "Circular Bioeconomy" – Concepts, Opportunities and Limitations. nova paper 9 on bio&based economy. 2018. 2018&01. nova&Institut. Hurth. URL: http://bio&based.eu/?did=120804&vp_edd_act=show_&download (дата звернення: 20.10.2023).